

konaného vyžaduje. V otázce zavinění však vzhledem k tomu, co právě řečeno, ani pojem ani účel zásady vyhledávání toho nevyžaduje, aby bylo zjištěno, na čí straně jest vina na rozluce manželství. Nemá proto zásada vyhledávání v této otázce průchodu, a důsledkem toho platí neobmezeně zákaz novot v řízení odvolacím v § 482 c. ř. s. vyřčený. Jak odvolací soud správně k tomu poukázal, neuplatňovala žalovaná cizoložství žalobcovo jako důvod pro rozluky manželství, naopak domáhala se zamítnutí žalobní žádosti za rozloučení manželství — a na tom stanovisku stála i v odvolání a stojí i v dovolání — a pouze in eventum, že by na rozluky bylo uznáno, navrhovala, by vinným na rozluce byl uznán žalobce. Uplatňovala tedy cizoložství manželovo pouze jako podklad pro uznání zavinění žalobcova na rozluce manželství. Právem proto nemohl odvolací soud, vázán jsa ustanovením § 482 c. ř. s., přihlížeti k novým okolnostem a průvodům v tom směru teprve v řízení odvolacím nabídnutým, a jest zcela lhostejno, zdali žalovaná o okolnostech těch se dověděla teprve po vynešení rozsudku první stolice; cestu, kterou v takých případech nastoupiti, ukazuje § 530 c. ř. s. Nelze tedy v tom, že odvolací soud nevyhověl návrhu na opakování důkazu svědkyněmi S-ovou a V-ovou, shledávati neúplnost řízení odvolacího dle § 503 čís. 2 c. ř. s.

Čís. 1627.

Ustanovení § 46, odstavec první, j. n. neplatí, byla-li žaloba odmítnuta a limine fori pro nepřislušnost soudu, u něhož byla původně podána.

(Rozh. ze dne 12. dubna 1922, R I 362/22.)

Žalobce domáhal se na žalovaném náhrady škody 10.000 K a odůvodňoval svůj nárok tím, že tato škoda mu vzešla ze smlouvy pachtovní. Žalobu zadal nejprve na zemském soudě v Praze, jenž ji a limine odmítl pro věcnou nepřislušnost soudu, načež ji žalobce podal na okresním soudě na Mělníce, jenž ji k námitce žalovaného po ústním jednání pro věcnou nepřislušnost soudu odmítl a uvedl v otázce, o níž tu jde, v důvodech: Dovolává-li se žalobce usnesení soudu zemského v Praze ze dne 13. července 1921, dle něhož byla tato žaloba zemským soudem odmítnuta, dlužno na to odvětiti, že zemský soud odmítl tuto žalobu na základě nepravého žalobcova udání v žalobě, an žalobce na počátku žaloby uvádí, že zavázal se žalovaný z úmluvy o odevzdání hospodářství žalovaného, které měl žalobce zpachtováno. Kdyby byl žalobce správně udal, že hospodářství měl zpachtováno nikoliv od žalovaného B-a, jak asi zemský soud za to měl, nýbrž od Františka K-a, nebylo by důvodu k odmítnutí žaloby pro nepřislušnost zemského soudu. Rekursní soud zamítl námitku věcné nepřislušnosti. Důvody: Právem vytýká žalobce, že první soudce nepřihlížel k tomu, že touž žalobu podal dne 11. července 1921 u zemského soudu v Praze, který ji usnesením ze dne 13. července 1921 odmítl pro věcnou svou nepřislušnost s poukazem na ustanovení § 49 čís. 5 j. n. Toto usnesení nabylo právní moci, poněvadž žalobce proti němu stížnosti nepodal, a víže toto rozhodnutí po rozumu § 46 j. n. každý soud, u něhož tento spor byl potom zahájen. Zda žalobce údaje žalobní uvedl nesprávně, jak dovozuje soudce první, jest nerozhodno, neboť při-

slyšnost zkoumal soud prv dovolaný dle § 41 j. n. z úřední moci na základě údajů žalobcových. Také neuvádí, že žaloba byla odmítnuta a limine, neboť § 46 j. n. nerozeznává, zda došlo k rozhodnutí po ústním jednání či bez něho po rozumu § 230 c. ř. s. Předpis § 46 j. n. požaduje, by rozhodnutí prv dovolaného soudu o věcné nepřislušnosti stalo se právoplatně. V době podání žaloby sice ono usnesení dosud nebylo právoplatným, to však po náhledu soudu nevadí. Soud první stolice nabyl vědomosti o rozhodnutí zemského soudu v Praze teprve při ústním jednání dne 20. září 1921, kdy žalobce upozornil soud na zmíněné rozhodnutí, které v té době bylo již dávno právoplatným, a to stačí. Nepodal-li žalobce proti rozhodnutí tomuto stížnosti, nastala jeho právní moc a lze již od té doby dovolávat se jeho právoplatnosti, která víže od té doby procesní soud, u kterého pak žaloba byla podána, vyvíjejíc objektivní právní účinky po rozumu § 46 j. n., jichž dbáti každý soud z úřední moci jest povinen. To plyne i ze zásady odstavce druhého a třetího § 46 j. n., jakož i z ratio legis § 46 j. n., aby dle možnosti předešlo se mezitimním sporům o předmětnou příslušnost dovolaného soudu a by co možná se zamezilo, by spory takové nepůsobily průtahu v rozhodnutí věci samé. Proto již z těchto formálně procesních úvah neměl soud první stolice se zřetelem k ustanovení § 46 j. n., jakmile zvěděl o právoplatnosti takového rozhodnutí, pouštět se do řešení otázky, zda jsou zde podmínky pro příslušnost po rozumu § 49 čís. 5 j. n., pročez zbytečno jest obírat se otázkou, zda spor tento vyvívá z poměru nájemního, jak to tvrdí žalobce.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

První 21/1922

V § 46 odstavec první j. n. se ustanovuje, že, byla-li nepřislušnost některého soudu na základě ustanovení o předmětné příslušnosti soudu právoplatně vyslovena, jest toto rozhodnutí závazným pro každý soud, u něhož bude na to rozepře zahájena. Z ustanovení tohoto dovozoval rekursní soud, že i v tomto případě, kde byla žaloba, původně u zemského soudu v Praze podaná, pro předmětnou nepřislušnost a limine fori odmítnuta, jest toto rozhodnutí pro nynější prvou stolicí závazné a že první soud, zvěděl o tomto právoplatném rozhodnutí, neměl se pouštět do řešení otázky, zda jsou tu podmínky pro jeho příslušnost po rozumu § 49 čís. 5 j. n. Názor, rekursním soudem projevený, výslovně zastává Pollak (»Zum § 46 Abs. 1 J. N.« v Gerztg. ročník 1904, čís. 28) a rozhodnutí Nejvyššího soudu vídeňského ze dne 25. listopadu 1908 R V 1262/8 (úř. sb. čís. 309). Než neprávem. Jde především o to, jak slovům »právoplatně vyslovena« jest rozuměti. Tu nemůže býti pochybnosti o tom, že usnesení soudu, jímž byl návrh jedné strany (tedy i žaloba) bez slyšení odpůrce odmítnut, tomuto se nedoručuje (§ 487 c. ř. s.) a ovšem také tohoto (odpůrce) v žádném směru neváže. I když usnesení takové nabude právní moci, jest právní mocí vázána jediné strana navrhuující, nikoli však odpůrce, jenž se vůbec do té doby na věci nikterak nesúčastnil. Byla-li tudíž žaloba a limine fori pro předmětnou nepřislušnost odmítnuta a žalobce nechal usnesení to vejíti v moc práva, má to za následek, že žalobce nemůže podati tutéž žalobu u soudu, jenž se za předmětně nepřislušný prohlásil. Tím však není obmezeno právo žalovaného, aby se žalobě a sporu

o ní zahájenému nebránil všemi prostředky (obranami a námitkami), jež skýtá mu civilní řád soudní. Příčilo by se to zásadě rovnosti, rovného slyšení stran (§§ 176 a násl. c. ř. s.), avšak příčilo by se také § 94 odstavec druhý zákona ze dne 29. února 1920, čís. 121 sb. z. a n. (ústavní listiny), dle něhož »nikdo nesmí býti odňat svému zákonnému soudci«. Musí tedy býti žalovanému poskytnuta možnost, aby své obrany přednesl a odůvodnil a musí býti přípustno, aby byly obrany jeho vzaty v úvahu a o nich bylo soudem rozhodnuto bez ohledu na jednostranně právoplatné rozhodnutí soudu o předmětné nepřislušnosti. To bylo však také úmyslem zákonodárce. Z důvodové zprávy k § 46 j. n. vyplývá, že zákonodárci šlo o to, aby se zbytečnými spory o nepřislušnost neoddalovalo rozhodnutí ve věci samé, aby se tedy zabránilo dvojím jednáním a následkem toho i dvojím stížnostem o příslušnost, a proto měl za nezbytné ustanovení § 46 j. n. Při tom však neměl na mysli odmítnutí žaloby a *limine fori*. Praví se v motivech výslovně: »Příslušnost soudu, u kterého bude věc následkem toho zahájena, nemůže pak více býti v odpor brána z důvodů, jimiž byla příslušnost soudu, u něhož věc byla dříve zahájena, obhajována, a jež tam za bezcenné a neudržitelné byly uznány«. Z účele ustanovení tohoto a doprovodu k němu nutno usuzovati, že nemá tu zákonodárce na mysli jen zahájení věci na soudě (zahájení právní), nýbrž zahájení sporu samého (po doručení žaloby, věcné), neboť jen tu jest stranám dána možnost, aby v odpor branou příslušnost obhajovaly. Tak vykládá toto místo zákona také Ott ve svém »Soustavném úvodu«, tvrdě, že ustanovením tímto »zamezeno jest, aby z těchže důvodů v odpor vzata byla příslušnost soudu později vyhledaného, ze kterých prve nepřislušnost soudu, na který původně byla vznesena, vytýkána byla. Nároku tu hájenému nepřičí se ustanovení odstavce druhého a třetího § 46 j. n., tím méně pak §§ 45, 61 a 64 j. n., jež předpokládají, že byl spor zahájen a po případě ve věci samé jednáno, tedy naopak názor tento podpořují.

Čís. 1628.

Platnými zákonnými předpisy, jimiž určuje se ve smyslu § 47 zákona o dělnickém úrazovém pojištění ručení na prospěch dělnické úrazové pojišťovny, jsou též ustanovení zákona o silostrojích ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák.

Pojišťovna má nárok na odškodnění za to, co platí poškozenému dělníku dle úrazového zákona. Nešetření nařízení vydaných pro jízdu automobilů jest hrubou nedbalostí.

(Rozh. ze dne 12. dubna 1922, Rv I 4/22.)

Dne 16. prosince 1918 zachycen byl František B., ubíraje se z práce, na živé třídě hlavního města automobilem, jenž byl ve správě žalované společnosti a jež řídil spolužalovaný šofér. Ježto tu šlo o úraz podnikový, platila úrazová pojišťovna dělnická poškozenému důchod léčební a úrazový a domáhala se náhrady jeho na žalovaných na základě § 1 automobilového zák. Procesní soud první stolice přiznal žalobkyni důchod léčební celý, důchodu úrazového pak od 16. prosince 1919 50 proc. a zjistiv, že řidič bezprostředně před srážkou jel rychlostí asi 8 km za hodinu, že